

Motion till riksdagen

1989/90:So13

av Barbro Westerholm och Ingrid Ronne-
Björkqvist (båda fp)

med anledning av prop. 1989/90:81 om
ledningsansvaret inom den offentliga hälso- och
sjukvården, m.m.

Syftet med proposition är att genom en ny utformning av ledningen av den medicinska vårdverksamheten garantera patienterna säkerhet i vården samt läkarkontinuitet.

I dag är det fastlagt i lag vem som har ansvaret för ledningen av den medicinska verksamheten inom hälso- och sjukvården. Inom den slutna vården faller ansvaret på överläkaren medan distriktsläkare har ansvaret i öppen vård. Landstingskommun kan förordna en annan läkare att fullgöra viss del av en överläkares eller distriktsläkares åligganden. Ledningsansvaret omfattar diagnostik, vård och behandling i det enskilda fallet och innebär ett yttersta ansvar för att underställd personal fullgör sina medicinska åligganden.

Det administrativa ledningsansvaret är däremot oreglerat i nuvarande lagstiftning. Orsaken är att sjukvårdshuvudmännen skulle få möjlighet att själva bestämma sin organisation och vid behov kunna utse också någon annan än en läkare till t.ex. klinikchef.

Det ankommer på huvudmannen att fritt organisera hälso- och sjukvården på det sätt han finner ändamålsenligt.

Behov av samordning och lagreglering av det medicinska och administrativa ledningsansvaret

Inom enheter för diagnostik eller vård och behandling är de medicinska delarna av verksamheten så nära sammankopplade med de resursmässiga, organisatoriska och personella att ledningen av patientsäkerhetsskäl inte bör ligga på olika händer. Ett samordnat ledningsansvar är således ett säkerhetsfråga men också en fråga om hushållning av resurser. I dagens ekonomiska läge är det viktigt att den som ordinerar medicinska insatser också är medveten om kostnaderna förenade med olika handlingsalternativ och samtidigt väljer det för patienten bästa och mest kostnadseffektiva. Också därför bör det medicinska och administrativa ledningsansvaret samordnas.

Det är i detta sammanhang viktigt att påpeka att de läkare som innehar ett samlat ledningsansvar måste ha tillräcklig kompetens för uppgiften såväl medicinskt som administrativt. För att läkare med god kompetens och goda ledaregenskaper skall kunna rekryteras krävs att läkare tidigt under utbildning/karriärgång erhåller särskild utbildning och får erfarenhet av administrativt arbete och ledningsuppgifter.

Det är också viktigt att påpeka att det finns enheter inom hälso- och sjukvården där det administrativa ledningsansvaret mycket väl kan bäras av annan personal än läkare. Förutsättningen är att denna person har tillräcklig och nödvändig utbildning för uppgiften. På sjukhem och i hemsjukvården är det enligt vår uppfattning ofta lämpligt att en sjuksköterska ges det administrativa ledningsansvaret eftersom arbetsuppgifterna främst gäller omvårdnad.

På geriatrika kliniker och habiliteringskliniker med i huvudsak rehabiliterande inriktning kan det på samma sätt vara lämpligt att en sjukgymnast eller arbetsterapeut har det administrativa ledningsansvaret.

Avdelningsföreståndarna bör, enligt vår uppfattning, ha ett totalt driftsansvar för sin avdelning. Detta innebär att hon/han under klinikchefen har ansvar för patienternas omvårdnad, personal, ekonomi och administration.

Det är viktigt att det öppnas nya karriärvägar för hälso- och sjukvårdspersonal med olika utbildningar. Därmed underlättas rekryteringen och risken minskar att bra yrkesfolk lämnar hälso- och sjukvården.

Det får inte råda någon oklarhet om vilka enheter som av patientsäkerhetsskäl skall ha en särskild läkare som svarar för den samlade ledningen av verksamheten. Vi stöder därför förslaget att detta bör lagregleras och att socialstyrelsen bör få i uppdrag att utarbeta bestämmelser för vilka enheter som skall ha en läkare med ansvar för den samlade ledningen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om läkares utbildning och erfarenhet av administrativt arbete och ledningsuppgifter.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om enheter som bör kunna ledas av andra befattningshavare än läkare.

Stockholm den 22 februari 1990

Barbro Westerholm (fp)

Ingrid Ronne-Björkqvist (fp)